

מ ש כ ט

ליטל דוברוביץקי

איור: גיא מורד

צוואה בתנועה

צוואה לא כותבים פעם אחת ודי: שינויים בחיים המשפחתיים, במצבכם הכלכלי, במצב הילדים, בהעדפות שלכם ועוד - יצריכו בחינה מחדש שלה בצמתים שונים בחיים • אילו שינויים יידרשו ומתי

נת שתבטיח יחס הוגן לכל הילדים".

■ **אני בן 80 ורוצה להוריש את רכושי לשני ילדיי, אבל העסק של אחד הבנים קרס ושקע בחובות. אני לא מעוניין שהירושה תעבור לנושיו. מה לעשות?**

לדברי עו"ד רייז וולפנר, ישנן מספר אפשרויות שניתן לשקול כדי להגן על חלקו של הבן בירושה מפני נושים:

הקמת נאמנות בצוואה (Testamentary Trust): ניתן להקים בצוואה נאמנות לטובת הבן, כך שחלקו בעיזבונו יועבר לנאמנות ולא ישירות אליו. הנאמן ינהל את הרכוש עבור הבן על פי תנאי הנאמנות שייקבעו בצוואה. למשל, קביעת סכום חודשי שיועבר לבן מהנאמנות. כך, הרכוש לא יהיה בבעלות הבן ישירות ויהיה מוגן מפני תביעות הנושים.

העברה מותנית או הדרגתית של הרכוש: ניתן לקבוע בצוואה שחלקו של הבן יועבר לו בהדרגה לאורך מספר שנים, או בהתקיים תנאים מסוימים (כמו סיום החובות). כך, הנושים לא יוכלו לתבוע את מלוא הסכום בבת אחת.

יצירת חברה ונכסים: ניתן להעביר את הרכוש המיועד לבן לבעלות חברה שתוקם לצורך זה, כאשר המניות בחברה יועברו לבן. הרכוש לא יהיה בבעלות הבן ישירות, אלא דרך החברה, מה שיכול לספק הגנה מסוימת מנושיו.

בכל מקרה, חשוב להיוועץ עם עורך דין מומחה בתחום הירושה והנאמנות כדי למצוא את הפתרון המשפטי המתאים ביותר למקרה הספציפי.

■ **לפני 20 שנה, כשהיה לנו ילד אחד, רשמתי את אשתי ואת בני בכורי כמוטבים בקרן ההשתלמות שלי. היום יש לי שני ילדים נוספים. בצוואה הורשתי את כל רכושי לאשתי ושלושת ילדיי. האם הצוואה תגבר על הוראת המוטבים בקרן ההשתלמות?**

לא. המוטבים בקרן ההשתלמות גוברים על מה שכתוב בצוואה, ולכן מומלץ לפנות לקרן ולתקן את המוטבים כך שישקפו את רצונך היום.

ביטוי בצוואה המקורית.

4. שינוי בחוקים או במסווי - ערכוני חקיקה בתחום הירושה והמס עלולים להשפיע על תוקף הצוואה ולחייב ערוך שלה בהתאם.
5. חלוף הזמן - גם ללא סיבה ספציפית, מומלץ לבחון את הצוואה מדי מספר שנים ולוודא שהיא עדיין משקפת נאמנה את רצונותיכם.
6. שינוי משאלות לב - העדפות אישיות משתנות עם הזמן. חשוב שהצוואה תבטא את המשאלות הערכניות שלך לחלוקת העיזבונו.

■ **התגרשתי מאשתי ואין לי ילדים מאישה אחרת, האם מומלץ לשנות צוואה?**

ישנן סיבות טובות לשקול ערוך או שינוי הצוואה. ברוב המקרים, לאחר גירושים אנשים אינם מעוניינים להוריש רכוש לבן/בת הזוג לשעבר. שנית, גירושים עשויים להביא לשינוי בהעדפות לגבי חלוקת הרכוש. למשל, להעביר חלק גדול יותר לילדים, למשפחה המורחבת או לתרומה לארגוני צדקה. עו"ד רייז וולפנר: "גם בהיעדר ילדים וללא בן/בת זוג חדשים, האדם עשוי לשקול מחדש את כל נושא חלוקת עזבונו ולערוך שינויים מהותיים בצוואה. לכן, גם אם מדובר בגירושים ללא ילדים, עדיין מומלץ מאוד לבחון מחדש את הצוואה הקיימת כדי להבטיח שהיא תואמת את הנסיבות החדשות ואת רצונותיו המעודכנים של המוריש".

■ **יש לי שני ילדים מגרשתי ונולד לי ילד מאישה אחרת לאחר הגירושים, מה יקרה אם לא אשנה את הצוואה שכתבתי לפני שהוא נולד?**

עו"ד רייז וולפנר: "אם הצוואה מתייחסת ספציפית לשני הילדים הגדולים, ולא מתייחסת לכל הילדים שיהיו לך בעת פטירתך, הילד החדש לא יהיה כלול בצוואה, ולכן לא יזכה בחלק מהעיזבונו. הוא עלול להרגיש מקופח ועלולים להיווצר קונפליקטים משפחתיים. לכן, חשוב מאוד שתפנה לעורך דין כדי לערוך צוואה מעודכנת

ישראל נפטרים מדי שנה כ-50 אלף אנשים. הבשורה הטובה היא שבעשור האחרון הוכפל מספר הישראלים שעורכים צוואה, אבל עדיין כ-50% אינם עושים זאת. גם מרבית אלה שעורכים צוואה עושים זאת בגיל מאוחר יחסית, למרות שחשוב לערוך צוואה גם בגיל צעיר, ובמספר צמתים חשובים בחיים יש מקום לשנות אותה. ניסינו להבין בעזרתה של עו"ד רות דיין וולפנר, בעלת משרד המתמחה בדיני משפחה וירושה, מה חשוב לדעת על עריכת צוואות ומהן נקודות הזמן בחיים שבהן כדאי לבחון אותה שוב.

■ **האם אפשר להקליט צוואה?**
 צוואה מוקלטת אינה מוכרת כצוואה תקפה על פי חוק הירושה. ניתן, בין השאר, לערוך צוואה בכתב בפני עדים, ולצלם סרטון ויריאו שבו המוריש מסביר מדוע ציווה כפי שציווה. הסרטון יכול להיות חלק מהראיות במקרה של הליך התנגדות לצוואה.

■ **האם יש מגבלה על מספר שינויי הצוואה שניתן לעשות במהלך החיים?**
 אין הגבלה, ויש לזכור שהצוואה האחרונה היא זו שתקבל תוקף. במקרה שבית המשפט יקבל התנגדות שתוגש לצוואה האחרונה, זו שנכתבה לפנייה תקבל תוקף.

■ **מתי מומלץ לשנות צוואה ולמה?**
 ישנם מספר מקרים עיקריים:

1. שינוי במצב המשפחתי - נישואין, גירושים, לידת ילדים או פטירה של יורש. שינויים אלו עשויים להשפיע על שיקולי חלוקת העיזבונו.

2. שינוי משמעותי ברכוש - רכישה או מכירה של נכסים מהותיים, שינוי בערך הנכסים או חובות שנוצרו ויש בהם כדי להשפיע על חלוקת העיזבונו.
 3. שינוי ביחסים או בדינמיקה המשפחתית - למשל, אם חל קרע ביחסי סים עם אחד מהיורשים, או שהתהדרקו יחסים עם מישהו אחר, שלא באו לידי

עו"ד רות דיין וולפנר